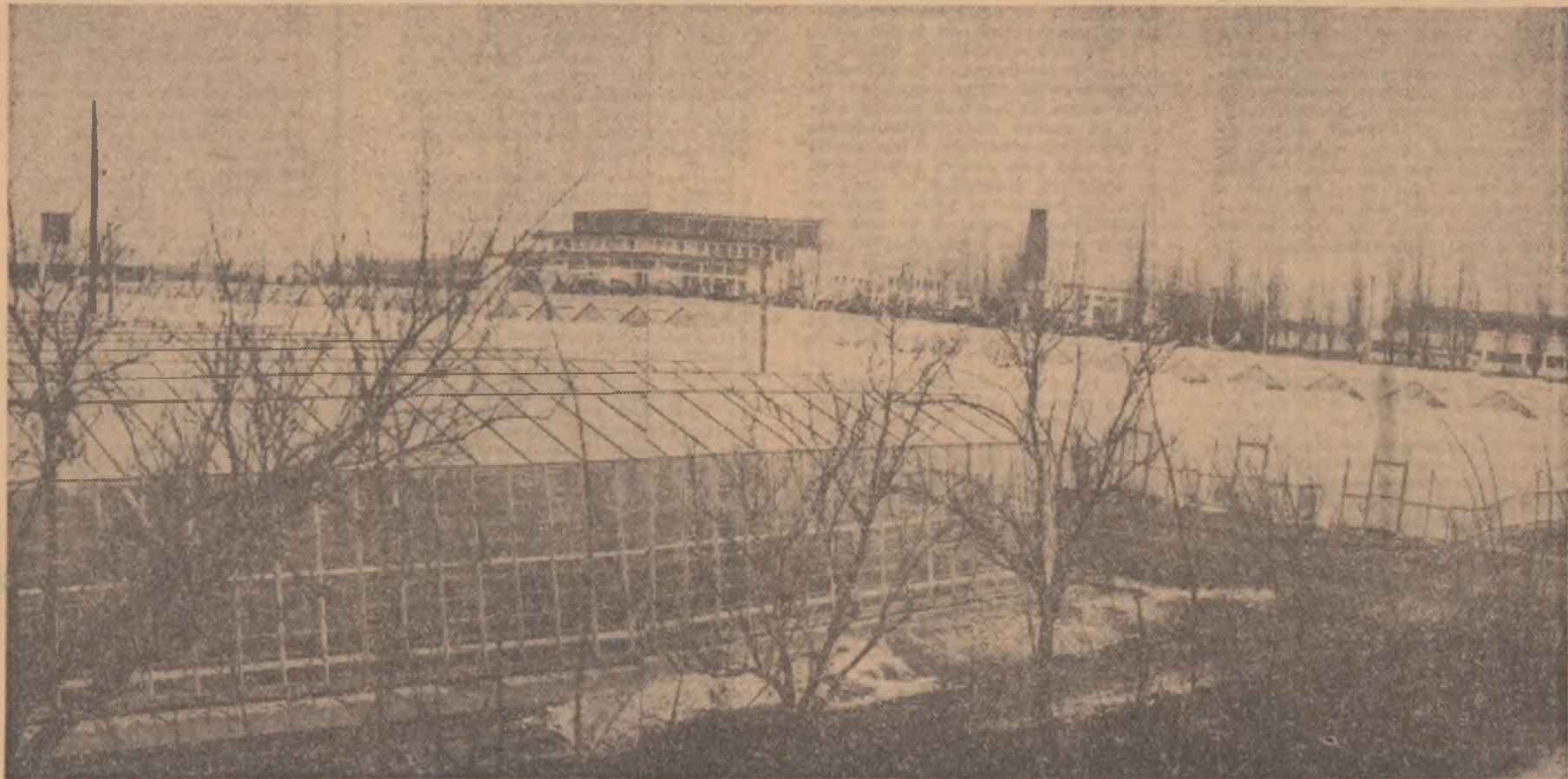

ALBINA

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ A AȘEZĂMINTELOR CULTURALE

Sera cooperativei agricole de producție din Otopeni-Ilfov

Foto E. ZERONIAN

Cîți conduc și cîți lucrează?

Căutînd răspunsul la această întrebare am vizitat cîteva cooperative agricole din județele Olt și Argeș. Convorbirile purtate ne-au dezvăluit stări de lucruri puțin îmbucurătoare. În vreme ce femei și bătrîni stau aplecați asupra ogorului, oameni în toate puterile, și nu sînt pușini, sînt văzuți la marginea tarlalei cu un carnet în mînă, ori pierzîndu-și vremea pe la sediul unității. Concluzia? Există un număr mare de oameni care nu muncesc efectiv în producție. În cele ce urmează vom arăta cîteva situații concrete din care nu e prea greu să constați cele arătate.

Deși indicațiile conducerii de partid au subliniat de nenumărate ori importanța reducerii numărului de zile-muncă neproductive la strictul necesar, în multe unități nu s-au luat măsuri în această privință. Iată, de pildă, cazul cooperativei agricole din Brebeni-Olt, unde aparatul de conducere și administrația însumează multe zeci de persoane printre care: 3 contabili, 3 so-cotitori, 12 paznici, 9 brigadieri și alții. Pe scurt, din totalul de 220 000 zile-muncă planificate 11 308 revin personalului administrativ. Acest număr devine și mai mare dacă avem în vedere economia de zile-muncă ce se preliminează pentru mai multe sec-toare productive, ajungîndu-se la situații în care, la un număr mic de operatori care muncesc efectiv, să existe unul sau mai mulți „șefi”. Există însă și alte aspecte ale aceleiași probleme. La cooperativa agricolă din Mărunței, spre exemplu, în timpul treierii la orez, lucrau șapte femei. Lucrarea e destul de grea (încărcat și descărcat din căruțe, introdus în batoză). Ei bine, în acest timp, pe margine stăteau cam tot atîția bărbați: brigadierul, un șef de echipă, un vadagiu, doi șefi de atelaje care... discutau. Oare n-ar fi mai bine ca cei aleși în diferite funcții să-și găsească timp și pentru a pune puțin umărul la muncă, nu numai la... șefie?

În multe locuri, treburile organizatorice nu numai că nu le solicită unora prea mult efort, dar le asigură și cîștiguri mai mari decît merită pentru ceea ce fac. La cooperativele agricole din Izbiceni, Strejești, Gostavăju președinții și contabilii șefi și-au însușit prime pentru roșiile date la export în valori de 10—20 ori mai mari decît legumicultorii care au contribuit practic la realizarea produselor.

La cooperativa agricolă Dăneasa președintele M. Vieru a împins abuzul și mai departe. Cu incuviințarea Uniunii județene a C.A.P., M. Vieru a obligat cooperativa agricolă, contrar prevederilor statutare, să-i plătească lunar pentru funcția de președinte nici mai mult nici mai puțin de 1 500 lei, plus cîte 20 zile-muncă. Lucrurile, sau mai bine zis ilegalitățile, nu se opresc aici. Președintele Vieru a interzis, cu de la sine putere, serviciului de contabilitate să înregistreze corect produsele (îndeosebi vinul). Din această cauză la C.A.P. Dăneasa au fost înregistrate pagube care se ridică la sute de mii de lei. În unele cooperative agricole sînt și alte anomalii. Se știe că o serie de factori în care intră în mod normal reorganizarea, mecanizarea și alte măsuri se micșorează numărul componenților brigăzii. Este de la sine înțeles că se impune și revizuirea brigăzilor în funcție de necesități. La C.A.P. Potcoava, Sinești, Călinești-Argeș această preocupare nu s-a văzut, numărul de brigăzi rămîndu-se același de la înființare.

Socotim că exemplele date sînt suficiente, deocamdată, pentru ca organele de resort respective — ne referim la Uniunile județene ale C.A.P. — să ia măsurile ce le cred de cuviință. La urma urmei, este vorba de întărirea organizatorică și economică a cooperativelor agricole și în această preocupare intră și economia de zile-muncă.

GH. CÎRSTEA

DIN CUPRINS:

- Indemnul tradiției (pagina a 2-a)
- De la temelii (pagina a 4-a)
- Memoria poate fi injectată (pagina a 6-a)

Abonați-vă la ALBINA

revistă săptămînală enciclopedică populară pentru sate! Indemnați și pe prietenii și cunoșcuții dumneavoastră să se aboneze și să citească ALBINA, care publică reportaje despre viața economică și culturală a satelor noastre, articole de istorie și de știință popularizată, pagini „Magazin”, versuri, schițe și povestiri, satiră și umor etc.

Abonamentele se fac la factorii poștali și la oficiile poștale din localitățile dumneavoastră.

Prețul abonamentului pe întreg anul 1969 este de 13 lei.

CONVORBIRE
CU CREATORUL POPULAR
ALEXANDRU HUȚANU

INDEMNUL TRADIȚIEI

Receptiv la mesajul criptic încrestat pe stilpii porților țărănești, conținut în liniile simbolului trase de dacul inspirat pe opaițul de iluminat, ori pe vasele închise la culoare ale dacilor, lucrate cu mina din lut și apoi arse, meșterul Alexandru Huțanu — cunosător a 17 tehnici de sculptură decorativă în lemn — este unul din neobosiții cercetători ai valorilor folclorice tradiționale, animator al artei populare românești în ținuturile Bacăului și Neamțului.

El descifrează și separă din tehnicile moștenite în arta populară, pe cele apărute cu mai bine de 1600 ani în urma influenței masive a meșterilor veniți din lumea romană, preluând apoi, tot ceea ce, în fond, a creat poporul român de la originea sa.

Atent deci la îndemnul tradiției, Alexandru Huțanu din Bacău ne destăinuie din experiența sa de animator al creației populare actuale.

— Ca și Nică a lui Ștefan a Petrei din Humulești, încă de mic copil lucrăm și eu, alături de mama, la neveditul prin ițe apoi prin spată, ori la tras fusceii, la scos slobozitorul, astfel că mama — în fața ochilor mei mirați — înfășura pe sul încă un cot de alesătură, un cot pentru macat, ori, după împrejurări, pentru părelare, lăicere, în care suveica și vatala — uneltele fermecate ale mamei — inscriau adevărate poezii.

Apoi am avut alte exemple ale altor creatori de frumos. Acum, după douăzeci de ani de colindare prin satele moldovene, cred că am început să înțeleg secretul porților sculptate din Cașin, ori al cerdacurilor din Grumăzești și Vinătorii Neamțului. N-am trecut cu vederea nici ornamentica unilă a bondișelor de Ghindăoani, a costumelor populare din Neamț, cu alțițe cu cusătură pe dos, și nici pe acelea de pe Valea Siretului de neintrecută armonie cromatică. Mărturisesc un respect plin de evlavie pentru migala țesătoarelor din Dochia și Mărgineni ce se desprinde din macaturile lor, respect și dragoste pentru searțele de Neamț, pentru tehnica făuririi buciurilor din coajă de cireș a meșterilor din Calu-Iapa. De la ei am învățat și eu multiplele tehnici ale artei populare și continui să învăț și astăzi.

— Cum ați reușit să atrageți iubitorii de artă populară la o activitate neîntreruptă?

— În urmă cu zece ani, am reușit

— ca activist cultural — să atrag 168 de meșteri populari, care, în cadrul Expoziției republicane de artă populară din 1959, au adus peste două mii de lucrări prezentate în cele zece expoziții intercomunale (numai la Piatra Neamț). A fost un succes. Am continuat și în următoarele expoziții, obținând premii de fiecare dată.

În ceea ce mă privește, cunosc 17 tehnici de ornamentare a lemnului, învățate de la creatorii populari, ținând seama de legătura acestor tehnici cu natura materialului, forma și destinația obiectului. Din aceste preocupări s-au născut primul cerc de sculptură decorativă în lemn cu caracter popular și prima clasă pe țară la Școala populară de artă din Bacău, unde, în mod științific, încerc să arăt experiența mea și altor îndrăgostiți de arta noastră populară.

— Există pericolul de a dispărea unele tehnici de artă populară tradițională?

— Fiind și director-adjunct al Școlii populare de artă din Bacău, am posibilitatea de a cunoaște frământările artistice din satele ținutului nostru. Bazate pe vechi tradiții, manifestările plastice ale creatorilor populari din această parte a țării sunt diverse. Există într-adevăr pericolul, ca parte din ele să dispară. Două exemple sper că vă vor convinge. Dintre bondișele Neamțului, cele mai reprezentative sunt bondișele din Ghindăoani și Bodești. În ambele localități sunt valoroși creatori populari ce realizează și azi bondișe, dar numai unul singur — moș Ioan Ioanichi din Ghindăoani — stăpânește adevărata tehnică a proporției, construcției și cromaticii florii, bondișele create de el avind gradul cel mai înalt de autenticitate. De aceea, în jurul acestui neintrecut creator, am grupat pe toți cei ce doresc să învețe și să preia valorosul său meșteșug.

În același timp, se vorbește despre valoroasa ceramică de pe Valea Troțușului. Puțini sint meșterii ce mai făuresc din lut asemenea ceramică și sintem siguri că vom descoperi pe cel ce stăpânește adevărata tehnică, după care vom organiza preluarea meșteșugului.

— După părerea dv., ce raport există între creația populară și artizanatul practicat de unele cooperative meșteșugărești?

— Rolul artizanatului este imens. Din păcate însă, în vitrinele cu produse de artizanat, sint prezente o

serie de produse „de artă populară”, create după niște rețete ale unor „creatori de modele” ai UCECOM, care în loc să fie prezente în mijlocul creatorilor populari, să le cunoască tehnica și măiestria, „inventează” forme și ornamentici străine ființei artei populare tradiționale și astfel aduc un rău serviciu. Aceste „idei” de folclor românesc nu fac altceva decât să promoveze false valori, lipsite de miezul autenticității, ceea ce s-a subliniat cu tărie la diversele consfățuiri la care am participat și eu. Propun ca orice produs artizanal, să fie realizat prin creația populară adevărată și atestat ca autentic de folcloristul etnograf competent, intrând apoi în producția de serie. Propun să dezvoltăm cu mai multă îndrăzneală producția obiectelor de artă populară specifice, nu ca la Bacău, de pildă, unde se vind țesături și cusături din orice parte a țării, dar nu găsești renumitele ștergare moldovenești.

— Cum vedeți stimularea creației populare, participarea meșterilor de artă populară moldovenească la Expoziția republicană de artă populară?

— Misiunea nobilă a creatorului popular este aceea de a continua creația tradițională. Să asigurăm deci materialele necesare care la ora aceasta sint dirijate prin cooperativele de consum sătești, neținându-se seamă de preocupările sătenilor (lină fină pentru bondișe, anumite bumbacuri pentru cusături etc.). E curios că în ținutul Bacăului, atît de bogat în valori folclorice, nu se valorifică decît o infimă parte din produsele artistice de artă populară. Văd organizarea de mici muzee, ori expoziții permanente pe Valea Ozanei, cu cele mai autentice scoarțe, țesături și cusături la Bălțătești, Pipirig, Tarcău, Răcăciuni, Luizi-Călugăra, cu cele mai valoroase elemente de port și de decorățiuni de interior, cu cele mai autentice lucrări în piele, lemn, os, ceramică, la Moinești, sau chiar la Slănic cu ceramica de pe Valea Troțușului, muzee și expoziții permanente ce ar înlesni creatorilor populari, cercetătorilor și turiștilor, posibilitatea cunoașterii specificului și autenticității produselor noastre de artă populară.

Antrenarea celor mai valoroși creatori populari și organizarea de cercuri de artă populară pe lingă unitățile culturale sătești, ar înlesni transmiterea tehnicilor de lucru, a izvoarelor tradiționale.

MIRCEA PETRE SUCIU

VIOARA ÎNTII

Intotdeauna am considerat cartea drept vioara întâi. Adică, în vasta acțiune de culturalizare a satelor, cărții îi rămîne partitura cea mai importantă.

Iată de ce m-am bucurat reîntunindu-l în aceste zile pe Mircea Leon. Cînd l-am cunoscut, îmbrăcat în cămașă și ițari, stăpînea o zestre de 200 de cărți, între care 150 broșuri... Era greu de închipuit că va desluși, cu timpul, misterele meseriei de bibliotecar, clasificările de carte și, în general, acea prietenie directă, trainică, pe care numai cartea și-o poate da.

Iată-l astăzi stăpîn pe 60 000 de cărți, pe un veritabil complex. Se întînesc aici fișe documentare, analize de specialitate și, acest om, care nu s-a schimbat cu nimic, conduce cu dezinvoltură, inteligență, îndrăzneală și inițiative neașteptate, o mare bibliotecă.

Trebuie subliniat că cititorii lui sint în majoritate țărani din împrejurimi. De asemenea, dacă Zecluș Grigore, directorul librăriei din Reghin, confirmă că zilnic se încasează suma de 12 000 de lei la carte vindută, e limpede că rolul de vioara întâi e jucat de carte. Cumpărătorii sint, la fel, în majoritatea lor țărani.

M-am oprit la biblioteca din Reghin, fiindu-mi peste puțînță să fac altfel. Nu este o simplă bibliotecă, influența ei se exercită pe o jumătate de județ.

Mircea Leon este un om consultat, întrebant, e un colecționar prin vocație, fie și numai parcurgînd extrem de prețiosul documentar legat de actul Unirii de la 1 decembrie 1918.

Acum douăzeci de ani, unui om i se dădeau în grijă 200 de cărți. Dispune azi de un fond de 60 000, ceea ce, la urma urmei, subliniază urcușul spre culme.

ȘTEFAN IUCA

Căminul cultural din Rucăr-Brașov

N. Grigorescu : „Țărăncă torcînd”

FOLCLORUL ÎN ATENȚIA ȘCOLII POPULARE DE ARTĂ

Chemate să dea o educație estetică masei largi, să pregătească, să instruiască și să educe din punct de vedere artistic interpreți și instructori pentru mișcarea artistică de amatori, școlile populare de artă din țară realizează aceste sarcini și prin descoperirea sau redescoperirea folclorului, păstrarea și valorificarea lui.

În adevăr, secțiile de muzică vocală și instrumentală ale Școlii populare de artă din Sighetul Marmăției includ în repertoriul elevilor piese muzicale, cîntece din bogatul folclor maramureșan, secția de artă plastică și de cusături valorifică motivele decorative ale covoarelor și ștergarelor, cromatica bogată și plină de gust a țesăturilor maramureșene, a portului popular local.

Încă din anul școlar trecut, o inițiativă laudabilă a îmbogățit activitatea acestor școli. Casa Centrală a Creației Populare a luat măsuri de largire a activității de valorificare a folclorului, prin înființarea de secții locale în satele și comunele cu bogate tradiții în diferite genuri de artă populară.

Astfel, au luat ființă două secții noi de sculptură în lemn ale școlii populare de artă din Sighetul Marmăției — una în comuna Vadul Izei, condusă de meșterul cioplitor Gheorghe Borodi și a doua în comuna Săpînța, condusă de meșterul Ion Stan-Pătraș, autorul cunoscutului „cimitir-vesel”, cu cruci de lemn cioplite.

Se continuă astfel o veche tradiție. Țărănul maramureșan împodobește cu creștături și cioplituri tot ce-i cade în mină: bila ciobanului, colțarul, solnița, lingura și cofița, grinzile târnațului și poarta, mai ales poarta, care, alături de arhitectura casei, dă atîta măreție gospodăriei maramureșene.

La expozițiile organizate de Școala populară de artă din Sighetul Marmăției, elevii acestor două secții, din Săpînța și Vadul Izei, au prezentat o serie de obiecte, cofițe, linguri de lemn, lăzi de zestre și scaune cioplite, care au atras nu numai atenția, dar și binemcritala apreciere a vizitatorilor.

LUDOVIC BRUCKSTEIN

PE TEME DE EDUCAȚIE

VOI ÎNCOTRO MERGEȚI?

Trei tineri din Câteasca s-au întâlnit, s-au sfătuit cum să-și omoare timpul și au găsit. Au urcat pe biciclete și s-au oprit la bodega din Leordeni. Au auzit de fructe, au băut și apoi s-au agățat de fata de la grătar. Aceasta a cerut apărare și de aici gata dandanaua.

A doua zi în fața consiliului comunal din Leordeni trei biciclete își așteptau stăpînii. Pe la ora zece au apărut rușinați. I-a muștrat blind președintele consiliului popular comunal, fiindcă erau la prima abatere. Ei au promis să nu mai facă. Nu rămînea decît să se urce pe biciclete și să pornească fiecare în drumul lui. Dar i-am oprit și i-am întrebât: Încotro vă duceți? Am văzut trei chipuri mirate. Îi reținusem pentru o clipă din traiectoria pe care se precipitau. Au terminat toți trei școala din Câteasca acum trei ani și au fost colegi.

— Ce-ai făcut în timpul acesta? îl întreb pe Vasile Matei.

— Am lucrat o vreme la baza de recepție din Leordeni, după asta la Progresul-Brăila, apoi la Combinatul petrochimic din Pitești. (În trei ani a rătăcit în cuprinsul acestui mare triumf).

— Ai vreo amintire de pe unde ai fost? Te-a impresionat ceva în mod deosebit?

Nu are amintiri. Nu a încercat emoții de durată. Poate există și locuri de muncă lipsite de ceea ce nu swim căldură umană. Poate venind aici, tînărul, crud încă, susceptibil la toate influențele, e primit cu răceală și indiferență. Dar mai este posibil ca și nestatornicia să nu-i ofere răgazul pentru intrarea în atmosferă, pentru stabilirea de prietenii și afecțiuni.

Și iată-l pe al doilea, Nicolae Tomia, înșirînd și el în același timp scurt un număr de șantiere, neizbutind să se fixeze, înscriind în autobiografie o pagină de mare agitație. Îi întreb: „Sînteți prieteni?” „Da”.

— spun primii doi.

— Cînd vă întîlniți, ce faceți?

V. TOSO

TEODOR BORDEIANU, I. L. GEORGESCU:

ȚARA
LIVEZILOR

(Editura tineretului)

După cum arată și autorii în prefață, „cartea de față este... un imn închinat pomelui”. Într-adevăr, sentimentul cu care rămîi după ce ai întors ultima filă este cel de grandoare. Autorii nu se opresc la geografie și la științele naturii, ei se referă și la dimensiunile spirituale ale unui popor care a trăit întotdeauna înfrăpt cu natura, cărui pădurile i-au salvat de multe ori ființa.

Cartea ne conduce prin zonele pitorești ale țării noastre, pornind, ca un ghid sistematic, de la șesul cu dropii și cu mări de cereale, străbătînd apoi locul de „o nebănuită forță de atracție, de mister și de farmec” al Dobrogei, trecînd la vechea patrie a pomilor — Argeșul, Cîmpulungul și Tîrgoviște — ca să ajungă pe podișul transilvan și în frumoasa țară a Moldovei, iar la capăt să găsească nisipurile fertilizate ale Olteniei. Pe tot acest drum, lung și complicat, te însoțește vorba domoală a povestitorului, care așază, alături de competentele aprecieri de specialitate, comentariul istoric și literar. Referirile la documentele vechi și la slova unor scriitori care au făcut geografia lirică a pămîntului românesc sînt pline de savoare. Locurile sînt încărcate de umbrele vie ale strămoșilor noștri, de zvonul îndepărtat al luptelor lui Mihai și Ștefan, de amintirea voievodului cărturar Dimitrie Cantemir, de evocările romantice ale lui Eliade și Sadoveanu.

Numele fastuoase sau pitorești ale roadelor — Armen, Ionatan, Voevodesc, Afuz-Ali, Creșcă, Clar alb, Țigănci de Muscel, Requette de Champagne și altele altele — stau alături de numele fastuoase și pitorești ale oamenilor de demult —

— Ne ducem la un sprîț.
— Eu cred că asta nu-i prietenii adevărați, sare al treilea, pe nume Militaru Vasiliță, influențat de turnura discuției.

— De ce crezi matala asta?
— Prietenii adevărați nu trebuie să se îndemne la scandal. Spune, desigur, un adevăr.

În rest, dialogul nostru oarecum neobișnuit s-a desfășurat cam așa:
— Ce faceți cu banii din leafă?
Toma și-a luat un costum de haine. Restul i-a topit pe distracții. (Cam în genul celei de la bodegă). Matei mai dă bani și pe cărți, și are chiar o mică bibliotecă.

...Aș fi vrut ca discuția de mai sus s-o poarte cu ei foștii lor dascăli. Sau măcar să asiste. Dar împrejurarea a făcut ca aceștia să nu fie de față. Cei trei au terminat școala, au pornit să-și facă un rost și de atunci nimeni nu i-a mai întrebât nimic. Mi-amintesc că în Topolovăț-Timiș, profesoara de dirigenție făcuse cu elevii din ultima clasă un test:

— Ce vrei să ajungeți în viață? Metoda e de mare circulație. Ultimul act pedagogic al profesorului este orientarea vocației. Dar ce se întimplă după aceea? V-ați întrebât dv., tovarăși directori?

— Mai știți ceva despre foștii elevi? îl întreb pe directorul școlii agricole din Nucet-Dîmbovitina, și răspunsul lui mi-a încălzit inima. I-a luat după catalog, așa cum îi lua cînd îi avea în clasă, sub ochi, și i-a făcut fiecăruia în parte o caracterizare aproape completă: unde este, cum învață, cum o duce.

Am dori să se întimplă așa și la Câteasca și în alte părți, unde după terminarea școlii orice grijă pedagogică dispăre. Adică tocmai în clipa cînd, supus marilor temperaturi ale vieții, sufletul adolescentului cunoaște transformări radicale.

Seneslau, Brincoveanu, Neagoe, Vasile Lupu, Matei Corvin, Ion Neculce. Vegheat de trecutul bogat și glorios, se dezvoltă prezentul și în această lume a livezilor, ducînd mai departe cuceririle noastre, făcînd să crească rodnicia acestui pămînt sau făcînd ca soluri sterpe să rodească din plin. Soiurile noi, născute în stațiuni experimentale, capătă o extindere tot mai mare și autorii se opresc îndelung asupra realizărilor obținute la Fălticeni, Geoagiu sau Domnești, elogiînd fantezia și munca creatoare a cercetătorilor ca și efortul statornic al celor care materializează, pe hectare întregi, cuceririle științei.

Cartea aceasta, cu rădăcini în tradiție, este deci și o laudă adusă zilei de azi și oamenilor contemporani, este lauda istoriei moderne care, și în această țară a livezilor, se scrie sub ochii noștri.

MARILENA VULPE

Consultă prof. dr. docent
Marcela Pitiș.

Complexul cooperativei „Deservirea” din Pitești produce coșuri din răchită și împletituri, care sînt cunoscute în diverse țări ale lumii cum ar fi: Belgia, Italia, Olanda, Franța, America etc.

Din activitatea
cooperativelor de consum
POPAS
LA OGREZENI

Nu departe de Bolintinul din Vale, la vreo 30 km de București, comuna Ogrezeni te primește cu toate darurile acestei toamne și cu toate celelalte pe care, demult și cu mindrie, le dezvăluie acelora care îi trec hotarul. Mai întii casele. Știînd că trebuie să-și cîntească viața prin muncă, omul și-a lăsat, pentru bucuria odihnei și pentru cei care-i doresc prietenia, un fel de ambasadă: casa și curtea. Cu ele începi să cunoști stăpînul și prin ele poți să fii sigur că îl vei cunoaște bine. Majoritatea caselor sînt construite cu un deosebit simț al frumosului. Curțile sînt pline de pomi și de flori. Prin aspectul lor, reputația de bun gospodar a locuitorilor este temeinică și îndreptățită.

Speciul producției este majoritar agricol, bazîndu-se pe cereale, creșterea de păsări și cultivarea zarzavaturilor. Bunul renume al produselor țărănilor din Ogrezeni a ajuns, de multă vreme, la țîrgurile din Bolintinul din Vale și chiar pînă în

vacarmul piețelor bucureștene.

Cum obiectivul vizitei noastre era acela de a constata îndeaproape activitatea cooperativei de consum, ne-am îndreptat spre sediul ei, avînd la noi o serie de cifre și date care consemnau aspectul pozitiv al unei munci care se menține fruntășe, cu eforturi dar și cu rezultate.

Pe tovarășul președinte Dumitru Ilie îl găsim la magazinul cu autoservire. Înalt, vioi în mișcări și priviri care nu merg pe alături, nea Ilie, bărbat zdravăn de vreo 57 de ani, este președinte al cooperativei de 16 ani, timp în care, de la an la an, activitatea lui a dat roade din ce în ce mai bune.

Cooperativa de consum Ogrezeni, care deservește și satul alăturat Hobaia, are în prezent două unități comerciale, formate din două magazine universale, două bufete, un chioșc cu răcoritoare la Hobaia și o bodegă la Hobaia. În cele două luni care au trecut din acest an, cooperativa a desfășurat prin unitățile sale un volum de

5 756 000 lei, depășind planul cu 103 la sută.

Conducerea cooperativei și din timp cererea de consum a populației reușind să aprovizioneze magazinele și unitățile de alimentație publică cu mărfuri de sezon cerute, în sortimente variate și de bună calitate. În aceeași perioadă, tot prin cooperativa de consum, cooperativa agricolă locală cînt și producătorii, individual, și-au valorificat surplusul de produse agro-alimentare. Angrenată astfel în dorința de a sluji cît mai bine interesele și nevoile populației s-au organizat și opt secții de prestări servicii pentru o deservire cît mai cuprinzătoare, formate dintr-o cizmărie, două creitorii, trei frizerii, un atelier de fotografiat și o unitate de sifonarie. Prin acestea s-au atins încasări de aproape 150 000 lei.

Desigur, la aceste rezultate, constant bune, a contribuit modul cum este organizată, îndrumată și controlată munca de către comitetul executiv al cooperativei, în care un rol hotărîtor îl are un permanent, președintele Dumitru Ilie și contabilul șef Ștefan Deftu. Este vorba în cazul de față de o colaborare eficientă, operativă, între doi tovarăși care lucrează împreună de foarte mult timp. Credem că nu este lipsit de interes faptul că șeful contabil are o vechime de 20 de ani în cooperativa de consum.

Această activitate organizată cu pricepere și perseverență, această grijă de a crește și de a păstra cadre valoroase și cinstite, controlîndu-le și stimulîndu-le, au avut și o recompensă morală deosebită. Apreciînd calitățile și rezultatele acestei munci, Uniunea Județeană a Cooperativelor de Consum Ilfov a popularizat stilul de muncă al conducerii cooperativei din Ogrezeni pe întregul județ. Prin randamentul obținut mereu progresiv, cooperativa se auto-finanțează.

ÎNTR-O DUMINICĂ
LA HEREȘTI

Țărăni cooperatori din comuna Herești, județul Ilfov, au avut, nu demult, ca oaspeți 19 cunoscuți profesori și conferențieri din Capitală, în frunte cu prof. emerit dr. docent Constantin Stanca, prof. dr. docent Ion Stoia, prof. dr. docent Marcela Pitiș, prof. dr. docent Șt. Girbea, prof. dr. docent Florian Mandache și prof. dr. Răzvan Prișcu.

Întîlnirea a avut loc în sala noului cămin cultural din comună, cu care ocazie oaspeții au răspuns auditoriului la o serie de întrebări cu caracter educativ-sanitar. S-au prezentat apoi 3 filme educativ-sanitare, după care colectivul de profesori și conferențieri au acordat la dispensarul medical (medic dr. Natașa Masariu) un număr de peste 300 de consultații de diverse specialități.

La reușita întregului program educativ-sanitar și-au dat concursul redacția revistei „Sănătatea” în colaborare cu serviciul de educație sanitară județene, Spitalul din Budești și dispensarul medical Herești.

G. M. G.

IOAN
DUMITRESCU

Singurătate

De la temelii

În munții Banatului stă și acum înălțime cu fruntea în nouri și înălțimea aceea se cheamă de două milenii „Pietrele lui Scorila”; după numele tatălui slăvit al lui Decebal. Cînd rostesc cuvîntul „unire”, între altele o mie de lucruri mă gîndesc și la acest munte care nu încetează să evoce în durată istorică vatra și obîrșia națiunii noastre.

Cînd răsfoiesc un atlas lingvistic românesc, descopăr orgolios că aceleași cuvinte vechi de două milenii se rostesc din Maramureș pînă la Dunăre: griul, ogorul, aiul, curechiul, părul, nasul, ochii, duminica, cerul, apa, arătura, mina, fericirea, durerea, toate exprimate, filtrate prin inimă, unitatea aceluiași popor.

În septembrie 1944, pe frontul antihitlerist, am ajuns cu unitatea mea lingă Arieș, lingă un sat care se numește Mihai Viteazul. Am trecut prin niște lupte mari acolo și pe neașteptate, zărind între tunuri și soldați un monument neobișnuit și solitar, mi-am amintit din cărțile de istorie că acolo a căzut Mihai Viteazul, cel care cu peste trei veacuri în urmă înfăptuise unirea țărilor românești.

Și îmi amintesc că tocmai acel monument grav și tăcut, a constituit pentru regimentul nostru pateticul strigăt de luptă care ne-a prăvălit, fără teamă de moarte, peste trupele hitleriste cotoropitoare, scoțindu-le cu baioneta din Turda, considerînd că, mai presus de orice în acel loc, pămîntul trebuie să ardă sub picioarele cotoropitorilor.

De cîte ori rostesc cuvîntul „unire”, în inima mea își face loc și acea aducere aminte și revăd emoționat mormîntul lui Mihai Viteazul oglindit în apa Arieșului.

Am călătorit de multe ori la Alba Iulia. Ultima oară am fost acolo acum cîteva săptămîni. Și tot timpul cît am stat acolo, mergînd pe străzile orașului, oprînd între zidurile cetății, oprînd în fața celulei lui Horia, în fața obeliscului, în uriașul spațiu rectangular unde la 1 decembrie 1918 s-au întîlnit în istorica adunare reprezentanții poporului nostru ca să proclame Uni-

rea, sufletul meu a rostit încă o dată acest cuvînt sacru, simplu și adînc.

Și, rostindu-l, am înțeles că unirea se reazemă pe temelia castrului roman Apulum, pe oasele martirizate ale lui Horia, pe trupul decapitat al lui Mihai Viteazul, pe muntele Pietrele lui Scorila, pe tot ce avem mai bun în spațiul românesc al lumii, pe barajul de la Porțile de Fier, pe mausoleul de la Mărășești, pe gigantul industrial de la Troțuș, pe fulgerul de kilovați de la Borzești, dar și pe trunchiul secularului stejar de-acolo, pe gorunul lui Horia, dar și pe temeliele noului oraș Victoria, pe muntele de beton armat de la Bicaz, dar și pe suavele versuri eminesciene, pe carcasa navelor construite la Oltenița, dar și pe cuvintele scrisorii lui Neacșu, pe tîmărul fluviu de oțel de la Galați, dar și pe marea de grîne din Bărăgan.

Deși în cuvîntul „unire”, istoria a depus, ca pe un soclu de marmură, florile a mii de evenimente și de adînci semnificații, laurii epocilor noastre socialiste îi innobilează înmiit înțelesul, incununîndu-l ca pe-o frunte de împărat și de poet.

PETRU VINTILĂ

Fragment din Columna lui Traian

„COLUMNA”

Intrebat care ar fi, după părerea sa, calitatea cea mai evidentă a filmului în care a fost interpretat unuia dintre rolurile principale, actorul Ștefan Ciubotărașu spunea: „Seriozitatea sa și faptul că filmul a izbutit să exprime profunzimea noastră dragoste pentru țară, pentru trecutul ei.”

Cred că actorul a sintetizat bine, în cîteva cuvinte, esențialul Columnnei. Intr-adevăr, filmul regizorului Mircea Drăgan e făcut cu multă probitate profesională, „seriozitatea” sa predispunînd la reflecție. Și asta la un subiect a cărui tratare putea foarte ușor să alunee în superficial, către un fals dinamism, și cu un mare consum de vopsea sîngerie. E drept că acei dintre spectatori care așteptau numai un film „cu bătăi” pot pleca de

la vizionarea sa ușor dezamăgiți. Dar mi se pare căștigul de substanță mult mai însemnat decît presupusa pagubă (de spectatori). De altfel, marele succes (și de public) de care se bucură Columnna este evident.

Columnna este și nu este o continuare a filmului Dacii. Există între ele o legătură de cronologie — de continuitate în timp a faptelor. Dar, același scenarist — Titus Popovici — are aici ambiții mult mai complexe: să redea începutul unui proces istoric de fuziune, de asimilare între ocupanții romani și băștinașii daci. Cu valoare de simbol pentru întreg acest film închinat perioadei primelor semne de contopire ale celor două neamuri, mi se pare secvența în care aparatul de filmat insistă asupra

mîinilor romanului Sabinus și ale dacei Zia.

Intru susținerea demonstrației sale, scenariul mizează pe cîteva personaje esențiale. În primul rînd pe bătrînul dac supranumit Ciungul — cel cu mîntea clarvăzătoare care a priceput, pare-se, cu o clipă mai devreme, drumul neamului său. Apoi pe generalul Tiberius — obosit de lupte și dornic de înțelegere, ca și de căldura unui cămin. Și, în sfîrșit, pe Gerul, luptătorul dac neînfricat și de o mindrie aproape feroce. Cei trei — și în special primul — interprețați de Ștefan Ciubotărașu, Richard Johnson și Ilarion Ciobanu, sînt și prezențele actoricești cu adevărat remarcabile ale Columnnei. E scenariul cel care le-a permis? E personalitatea lor artistică? Inclîn să cred că e vorba de o întîlnire fericită între roluri și actori.

Pentru că am atins capitolul „distribuție”, trebuie să menționez că, din păcate, vedetele italiene distribuite în Columnna — Amedeo Nazzari, Antonella Luaidi și Franco Interlenghi — în afară de nume nu ne-au spus mare lucru.

În schimb ne-a spus foarte mult imaginea semnată de Nicu Stan. Operatorul nu s-a lăsat tentat de semeția piscurilor Pietrei Craiului și nu le-a filmat gen „carte poștală ilustrată”. Imaginea, plină de expresivitate, în special în scenele de exterior, are uneori adevărate valori picturale. Cîteva secvențe filmate în ceață sau scena morții lui Decebal sînt edificatoare în acest sens. La această din urmă secvență, (prin tenta sîngerie ce inundă ecranul) și culoarea concurează la evidențierea sentimentelor.

Iată deci — și Columna o demonstrează — că se pot face „superproducții” care nu se adresează numai ochilor, ci și minții, ale căror principale arme sînt fiie sulițele sau săgețile, ci ideile.

De cîte ori călătorim prin părțile Neamțului, obișnuim să ne abatem și pe la Humulești, pe la casa memorială a lui Ion Creangă, așa după cum mergem și sus, la Cetatea celor 9 plăieși din legendă. Și ne e drag să privim captorul după care Nică al lui Ștefan a Petrei se ascundea cu frații și surorile sale jucîndu-se „de-a mîjoarca”; socala și roata de tors, la care Ion lucra, întrecîndu-se cu toate fetele și fiind poreclit din această pricină Ion Torcălu; ne e drag să vedem ceanunul și melesteul, motoceii cu care se jucau mîșele. Ne plac toate lucrurile acelea despre care scrie marele povestitor și ni se pare că Nică cel buclucaș e și el pe-acolo, ascuns undeva în chileriu, și parcă îl așteptăm să apară dintre ulcele cu fața mînjită de smîntînă.

SFINTUL NICOLAI și CALUL BĂLAN

Dar iată că multă întristare am încercat, mai de curînd, aflînd că de la locul lui lipsește „Sfîntul Nicolai” cel împletit de moș Fotea, cojocarul; lipsește „Calul Bălan” scaunul pe care zburdalnica Smărăndința a fost urcată și silită să încerce agerimea biciului de curele-mpletite. Am întrebat pe femeia care ne-a călăuzit prin muzeu:

— Calul Bălan unde e?

— S-a stricat și l-am scos.

— De ce s-a stricat?

— Din pricina vremii. Uite, și butucul de stejar, al lui moș Chiorpec Ciobotariul, se va duce curînd. În fiecare dimineață scot de sub el cite un fîraș de fînă de carii.

Ce părere au directorul muzeului și cei de la reședința județului, care răspund de buna păstrare a acelor lucruri? Oare numai vremea și carii sînt de vină? Nu e părtașă la toate aceste stricăciuni și molia nepăsării? Că, vorba lui Creangă, vîzînd atîta prăpădenie, „obraz de scoarță” să ai și tot ți-ar crăpa. N-ai mai rămîne cu mîinile-n sin și ai face ceva, ca să nu te blesteme urmașii, în vecii vecilor!

ȘERBAN NEDELCU

VLADIMIR PANĂ

ÎNTRU DOUĂ TRENURI

Comuna Berzovia, așezată la răscrucea drumurilor de fier bănățene, legând cele trei mari orașe ale acestei regiuni Timișoara, Reșița și Oravița cu Anina și Moldova Nouă, este azi un punct obligatoriu de trecere care-și socotește istoria în milenii.

Și azi plugurile tractoarelor care ară în Valea Fizeșului mai scot cioburi de ceramică cenușie, amintind că acolo a fost acum două mii de ani o așezare dacă. Tot azi, echipe de arheologi ale Muzeului din Reșița fac săpături — în fiecare vară — descoperind de sub zidurile actualii romanii a satului urmele castrului așezării. Deci un sat care viază din vremea strămoșilor.

Aci m-a adus dorul într-o zi frumoasă de toamnă. Aci, unde se înfîlșesc totdeauna cele trei trenuri, care îi poartă pe bănățeni spre cele trei capitale ale județelor lor. Deși nerăbdător să ajung pe Valea Carasului, unde voiam să revăd locuri dragi, pe care le bătușese demult, în compania sculptorului Romul Ladea și a cunoscutului pictor Eugen Drăguțescu, nu știu ce alte vechi amintiri mă mai îndemna să mă poposesc, între două trenuri, în satul acesta pe care nu-l văzusem de aproape un sfert de veac.

Gara — aceeași clădire mică — s-a retras la o margine, împinsă de liniile multe, care au acoperit, între timp, șesul dinspre Bocșa. Islazul de acum un sfert de veac din spatele ei dispăruse. În locul lui se ridicaseră case, blocuri, S.M.T.-ului. Un adevărat orașel agricol în plină dezvoltare. Am pornit pe jos, să caut satul unde mai aveau prieteni pe care nu-i văzusem de mult și, vă mărturisesc, mă înrețam cum să mă dăruiesc, mă înrețam cum să mă dăruiesc, mă înrețam printre niște magazine cu cereale, printre pătule pline cu știuleți aurii de „cucuruz”. M-am strecurat printre autocamioane și căruțe încărcate, care își dăruiau bogăția poverii unor pătule goale. Bănuiam că nimerisem la baza de recepție. Pe director l-am

găsit printre căruțe, mergând spre laborator.

— V-am căutat la birou...
— Aici e biroul meu, m-a răspuns cu o naturalețe bănățeană.
— Aveți produse...
— Mai știu dracu unde le-om pune!

Colă Șchiopu — am aflat pe urmă cum îl chema — dar aflat — m-a lăsat în drum și a plecat grăbit la treburile lui.

I-am dat pace și am intrat în curtea S.M.T.-ului. Aici n-am găsit decât forfota muncitorilor din ateliere și lucrătorii de la birouri. Șefii și tractoarele erau pe teren. Ce să fac? Erau în plină campanie.

Necăjit că n-am noroc să stau la povești — mă interesa cum se născuseră toate astea — dar bucuram că se lucrează din plin, am trecut drumul la un complex de grajduri. Am aflat de la I. Brad, muncitor venit din Ardeal, că aici sunt adăpostite vacile I.A.S.-ului. Am intrat. M-a impresionat plăcut buna organizare a lucrului, adăposturile automate.

— Aș vrea să stau de vorbă cu tovarășul director.

— Îl găsiți la sediu.
Directorul era plecat însă pe cîmp, la treburi.

Am pornit spre cooperativa agricolă. Aici am avut mai mult noroc. M-am prezentat unei tinere doctorițe, numai zîmbet și inimă, pe nume Rodica Mihoc.

— ... Unde-i satul, tovarășă?
— Care sat? m-a întrebat la rîndu-i doctorița zîmbind a mirare.
— Satul vechi...
— De cînd n-ați mai fost pe aici?
— De mai bine de un sfert de veac.

— He-hei!... E dincolo de blocurile I.A.S.-ului... Dar... să știți că nu mai este așa de vechi.

— Am aici un prieten de demult, înțărânu-i eu: doctorul Gheorghe Croitoru... Mai trăiește?...
— Cum nu... Îl găsiți la dispensar.

În centrul satului vechi, lângă căminul cultural.

Mulțumii și plecai spre sat. Trezind pe lângă blocurile I.A.S.-ului, recapitulam în gând indicațiile doctoriței Mihoc. Dispensar, cămin cultural... Închizînd în ele conținuturi noi, expresii ale vremurilor noi, toate sînt noi.

Pe doctorul Gheorghe Croitoru nu-l văzusem de 22 de ani.

N-am simțit cum a trecut vremea. M-am discutat mult. Am fost încântat de Berzovia de azi, surprins de munca insistentă a oamenilor, de dorința lor de a face cât mai mult, de a realiza un mare magazin alimen-

tar, un restaurant și chiar un dispensar nou, mare, în locul celui vechi.

Ion Buzurcă — unul din foștii președinți ai cooperativei agricole — îmi spunea, cu dirza lui convingere țărănească, să vin peste cîțiva ani, să văd se sînt în stare berzovenii să realizeze.

Am plecat de pe Valea Berzoviei, cu hotărîrea să răspund invitației. Peste cîțiva ani mă voi duce din nou pe acolo. Sînt sigur că voi recunoaște cu greu satul. Locuitorii lui, toți atît de inimoși, vor îndeplini previziunile lui Ion Buzurcă.

ION TH. ILEA

Și dreptate se făcu...

Să începi o rubrică pe teme sportive atunci cînd regele neincoronat al sportului — fotbalul — se pregătește pentru hibernare, poate părea un act de curaj. Dar discipline sportive sînt mai zeci și în plus — deși ne vom ocupa cu precădere de sportul de performanță — sportul sătesc poate face să curgă destulă cerneală, în tot cursul anului.

Așa dar să începem cu... fotbalul!

Actualul campionat se desfășoară incontestabil sub zodie arădană. Două echipe din Arad în prima divizie. Clasamentul turului are drept coperți tocmăi aceste două echipe — U.T.A. și Vagonul. Și dacă ne gîndim că în divizia B, C.F.R. Arad se numără printre fruntașe, observăm că orașul de pe Mureș se pregătește ca la anul să aibă cel puțin două formații angajate în cursa pentru titlu. Dar s-ar putea să aibă trei și încă putea campioană. Și atunci înlocuiește pe lângă clasamentul interbucureștean și unul

interarădan; și vom spune: „se numește divizia A cu A de la Arad”.

Ne bucură toate acestea. Nu pentru că am fi adepții zicalei că... „Aradu-i fruncea”. Și nici fiindcă nu putem uita excepționala formație de acum 20 și ceva de ani ei poate din cauză că aici s-a mai păstrat ceva din perioada romantică a fotbalului. Fotbaliștii de la U.T.A. și chiar cei de la Vagonul joacă cu plăcere. Aici echipele vizitatoare nu se simt parcă picate pe altă planetă iar U.T.A. nu pleacă în deplasare pentru a îndeplini ritualul unei apărări disperate ci ea să joace. Și câștigă. Întotdeauna pe spectatori, descori partidele. U.T.A. este una din echipele care redă meciului de fotbal sensul nobil de întrecere, atît de des înlocuit cu cel de bătlie.

Astfel privit, clasamentul devine un act de dreptate sportivă.

VL. P.

MUZICĂ

...DE LA POPOR ADUNATE ȘI CĂTRE EL REDATE...

Am avut prilejul să întrefinim o convorbire cu compozitorul Sabin Drăgoi, gazdă amabilă, cu o desagă plină de lucruri deosebite. Deținător a trei ediții ale Premiului George Enescu și de două ori laureat al Premiului de Stat, maestrul emerit al artei Sabin Drăgoi a dotat patrimoniul muzical românesc cu creații care se înscriu între nestematele tezaurului nostru artistic.

Simultan cu creația proprie, originală, compozitorului Sabin Drăgoi îi revine meritul de a nu fi ocolit valurile folclorice, reconsiderînd astfel valori ale creației populare ce s-ar fi irosit în desățul timpului, limitate la o arie strict locală.

— Pe care dintre realizările dv. o apreciați drept mai reprezentativă și, în orice caz, mai apropiată sufletului dv.?

— Vedeți, e dificil să mă pronunț chiar așa, categoric, în favoarea uneia dintre lucrări. Un creator face investiții spirituale, mergînd pînă acolo încît dăruiește chiar din ființa sa pentru fiecare lucrare.

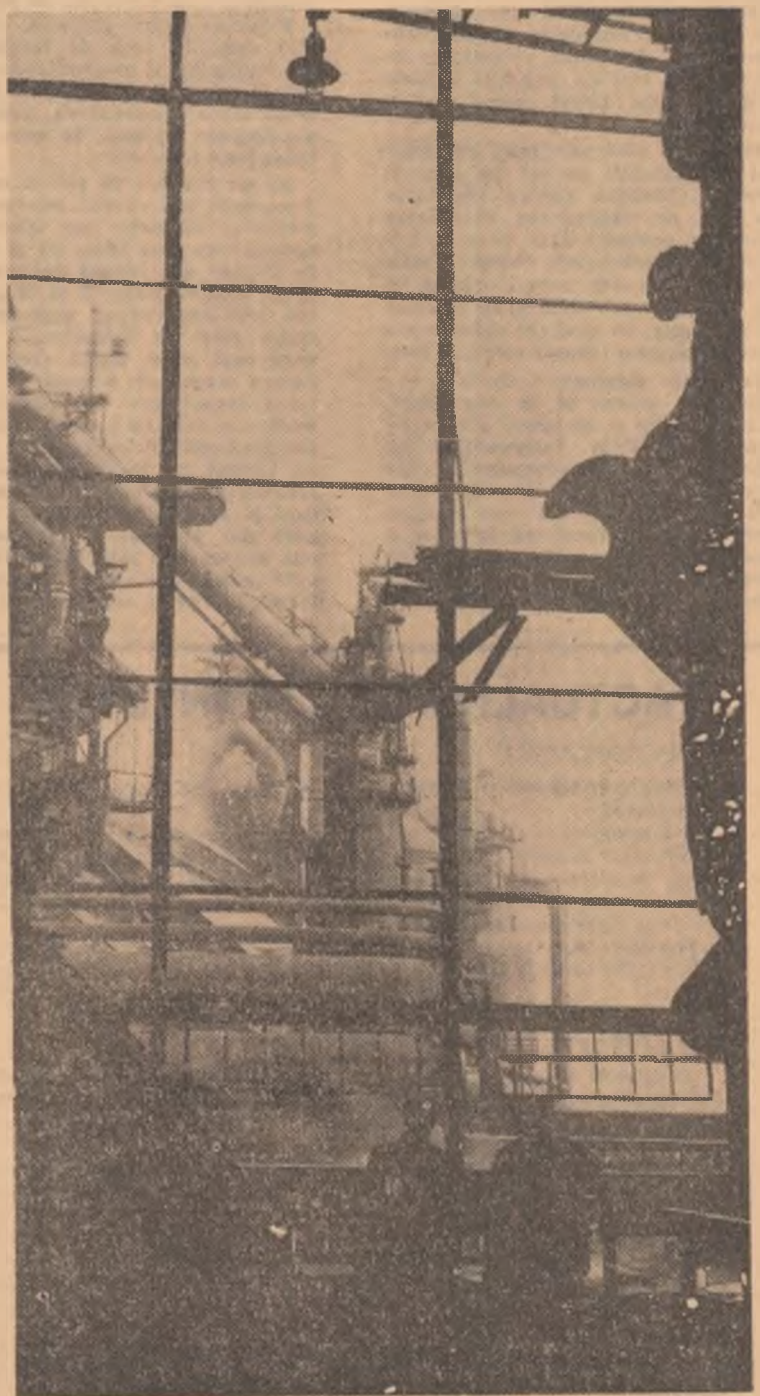
Desigur, Năpasta, — opera de început, după piesa lui I. L. Caragiale, rămîne pentru mine diatra de temelie, dar e și Kir

Ianulea, tot din repertoriul Caragiale, e Horia, e oratoriul Constantin Brîncoveanu, Recviemul românesc, Divertismentul rustic pentru orchestră de cameră, corurile, miniaturile și suitele pentru pian. Apoi, nu trec peste Rapsodia dorică și nici peste acele Melodii din comuna bănățeană Belint.

— Și totuși...
— Totuși Năpasta rămîne „copilul de lângă mine” — prin frumusețea temelor, prin muzicalitatea umană, prin simplitatea cu care împlinește strădania mea de căpetenie: e mai aproape de înțelegerea auditorului, știind bine că eu nu compun pentru criticii muzicali sau pentru istoriograful în materie, ci pentru popor, pentru auditoriu, pentru muzică însăși.

— La ce lucrați acum?
— Dacă împrejurările mă vor susține, nădăjduiesc să închei o nouă operă românească: Mitu Boieru, după nuvela Păcat a lui I. L. Caragiale. Dar vă mai pot vesti o satisfacție, a mea, firește, care sper că va aduce însă bucurii și publicului: am redactat — și e în fază editorială, volumul de culegeri folclorice: 520 de colinde care, în afara celor 303 înmănușiate și apărute în anul 1931, aduce colinde mai recent culese de mine, într-o muncă dintre cele mai dificile, cutreierînd mereu alte sate. Strădania e să păstrezi aidioma esențialul, să ascuți cu întreaga ta capacitate de percepere, să nu intervii tu, pentru a nu denatura cu nimic, să lași posterității cea ce poporul însuși a creat și a știut să poarte, într-o perpetuare seculară și în transmitere de generații. E o culegere proprie, și simt în fiecare colind atmosfera satului, cu oamenii proiectați pe peisajul local și în ambianța unui ritual străbun, simt însăși viața mea de copil pornit din acea țară, de la Seliste, acolo, la 100 kilometri depărtare de Arad. Vă rog să credeți că asemenea lucrări din bogăția folclorică a neamului nostru înclin să le consider, acum, la 74 de ani, că încununează nu numai o strădanie ci afirmă chiar un crez, înlesnindu-mi să tezaurizez nestemate în circulație.

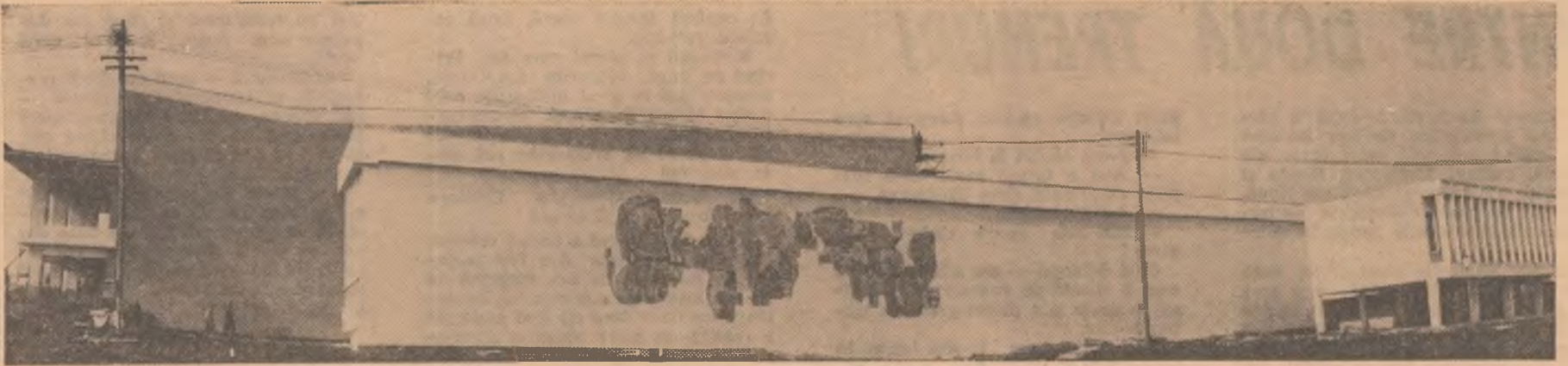
V. FIROIU

Ferestrele viitorului (Reșița)

Noua cramă de la I.A.S. Cotnari-Iași.

Foto Gh. VINȚILA

FERMENȚII

În viața de toate zilele, întâlnim o serie de fenomene care la prima vedere par misterioase. Astfel, când se taie un măr se constată, dacă se lasă citva timp în contact cu aerul, că miezul lui alb capătă, sub ochii noștri, culoare cafenie. Dacă se rupe o bucățică din pâlnia unui hrib, miezul proaspăt și alb devine, în scurt timp, albastru, apoi negru. Laptele dulce lăsat în contact cu aerul se înăcrește, transformându-se în lapte acru; mustul dulce se transformă în vin, iar lăsat în contact cu aerul într-un vas deschis, se transformă în oțet.

Toate aceste procese care pot fi observate cu ochiul liber sînt urmare a unor reacții chimice care se desfășoară sub influența unor substanțe speciale denumite fermenți sau enzime.

Primii fermenți au fost descoperiți în lichidele care fermentează, ei fiind produși de către diferitele microorganisme care pătrund din aer în aceste lichide (must, vin, lapte dulce etc). Ulterior, fermenții au fost descoperiți și în țesuturile corpului omenească al plantelor și animalelor. Astăzi numărul fermenților descoperiți trece de o mie. Dar, oricare ar fi felul fermenților, ei sînt compoziții chimice de natură proteică. Unii sînt proteine curate, dotate cu funcții speciale; alții sînt alcătuiți din proteine combinate cu alte substanțe ca, de pildă, vitaminele B₁, B₂, B₆, PP sau cu anumite metale ca de exemplu: fierul, cuprul, zincul, vanadiu ș.a.

Fermenții sînt adevărați catalizatori comparabili cu cei pe care îi folosesc chimistii pentru sintetizarea sau descompunerea diferitelor substanțe organice. Dar ei se deosebesc de catalizatorii chimici prin aceea că lucrează numai asupra unei substanțe sau unui grup restrîns de substanțe, pe cînd cei chimici acționează asupra tuturor substanțelor.

Fermenții catalizează, de fapt, reacțiile de sinteză și de degradare, de construcție și de uzură din organismele vii. Prin intervenția lor devin posibile transformările chimice din corpul viețuitoarelor, care fără prezența lor nu s-ar realiza decât extrem de încet și în condiții insuportabile pentru organisme. Fără prezența lor, viața nu este posibilă deoarece în absența lor organismele

plantelor, animalelor și omul nu sînt în stare să asimileze nici să prelucereze substanțele nutritive pe care le iau cu alimentele: zaharurile, substanțele grase și proteice (albuminoide).

Fermenții acționează atît în celule cît și în țesuturi, precum și atunci cînd sînt extrași din acestea; în cantități extrem de mici sînt capabili să transforme uneori cantități considerabile de mari de substanțe organice. Astfel, transformarea (arderea) zaharurilor și grăsimilor și a proteinelor — combustibili vieții plantelor și animalelor — din celulele vii se realizează printr-o serie de reacții realizate de fermentele care substanțele se înlanțuie. Ca urmare se produce consumul lor treptat și eliberarea cu încetul a energiei pe care o conțin aceste substanțe. Energia este folosită la menținerea activității organismului.

Consumarea substanțelor are loc prin zece și zece de reacții care se înlanțuie între ele, care duc la simplificarea lor și formarea de substanțe mai simple, care la rîndul lor sînt desfăcute în substanțe și mai simple, pentru ca sub forma aceasta să fie asimilate și transformate în substanțe proprii organismului respectiv. Asimilarea se realizează tot prin zece și zece de reacții la care participă tot fermenții.

Fiind de natură proteică, fermenții sînt sensibili față de temperatura, de aciditatea și alcalinitatea mediului în care ei acționează. Se vorbește de o temperatură, aciditate și alcalinitate optimă, la care activitatea lor e maximă.

Să ne referim la cîteva exemple. Fermenții din corpul microorganismelor și plantelor au temperatura optimă cuprinsă între 25 și 36 grade C; cei din corpul animalelor cu sînge cald — între 37 și 40 grade C, iar cei din corpul animalelor cu sînge rece au temperaturi optime mult mai joase. Iarna, cînd temperatura fermenților din plante scade mult și o dată cu aceasta și vitalitatea plantelor. Primăvara, pe măsură ce timpul se încălzește, începe să crească și activitatea fermenților, deci și vitalitatea plantelor. Proteinele din alimentele consumate de om, pentru a fi asimilate sînt desfăcute pînă la aminoacizi. Această desfăcere începe în stomac unde mediul

este acid sub influența fermentului numit pepsină și se termină cu formarea de peptone. Din stomac, peptonele ajung în intestinul subțire unde sînt desfăcute în aminoacizi sub influența fermentului tripsină care acționează în mediu slab alcalin, mediu ce se realizează prin vîrsarea bilei (a fierii).

Cele arătate, pe scurt, ne demonstrează convingător că fără fermenți viața plantelor, a animalelor și a omului, a microorganismelor nu este posibilă. Chimistii, pe bună dreptate spun că „fermenții stau la baza vieții”.

Omul a descoperit fermenții și i-a pus în slujba lui. Cu ajutorul lor, el produce cele mai variate substanțe alimentare, materii prime și auxiliare chimice, solvenți și plastifianți, acizi organici și medicamente începînd de la vitamine și terminînd cu antibioticele. Mîine omul va fi în măsură să „fabrică” chiar fermenți. Progresele chimiei justifică pe deplin această încredere.

Prof. dr. docent H. CHIRILEI
Institutul agronomic „N. Bălcescu”
— București

Hepatitele grave vor putea fi vindecate

Dr. David Hume, chirurg din Richmond (S.U.A.), a anunțat la cel de-al 54-lea Congres al Colegiului american al chirurgilor, care a avut loc recent la Atlantic City, că majoritatea bolnavilor de hepatită gravă ar putea fi salvați cu ajutorul babuinilor (specie de maimuță). El a arătat că a reușit să prelungească cu 22 de zile viața unei persoane bolnave de hepatită, care era deja în comă, datorită unui babin. Metoda constă în înlocuirea singelui babinului cu sînge uman, apoi în legarea sistemului circulator al maimuței cu cel al bolnavului pentru a permite localul babinului să funcționeze în locul ficatului bolnavului de hepatită.

Dr. Hume, care a obținut și alte rezultate încurajatoare, consideră că folosind această metodă, 80 la sută din cazurile grave ar putea fi salvate.

Napoleon a rămas în istoria omenirii nu numai prin strălucitele lui victorii sau dureroasele înfrîngerii, dar și prin remarcabila sa memorie. Se știe că el putea face, în același timp, mai multe lucruri, toate extrem de importante. Dicta cîteva scrisori de mare răspundere, juca șah și discuta cu mai multe persoane, deodată, probleme de stat diferite. Un fenomen unic? Deși extrem de rare, asemenea cazuri au mai existat.

Un caz de memorie fantastică este citat în anul 1561 în Italia. Studentul Giulio Giudi la vîrsta de 22 de ani a dat dovadă de o memorie fenomenală. Cînd 36 000 de cuvinte complet nesistemizate, el a reușit, după ce le-a studiat timp de șase ore, să le memoreze atît de bine, încît le-a putut repeta fără să le-a sau să greșească vreunul. Contemporanii lui Giudi l-au botezat „Della Granmemoria” adică memorie grozavă!

Un alt caz extrem de interesant este organismul englez W. Paratt. În 1862, la vîrsta de 21 de ani, a dat un concert la care a interpretat din memorie, încîntîndu-și auditorii, bucăți de Bach, Beethoven, Mozart și Chopin, în timp ce juca concomitent două de game de șah cu adversari temuși și pe care totuși i-a învins.

Cîți dintre contemporanii noștri nu invidiază pe posesorii unor astfel de memorii! Omul secolului nostru are nevoie să citească foarte mult, să rețină, să învețe extrem de multe lucruri. Știința acumulează din ce în ce mai multe date de care specialiștii are nevoie. În fața acestei imense cantități de informație, de multe ori, omul își

MEMORIA POATE FI INJECTATĂ

simte limita, „obosește”, nu mai poate reține tot ceea ce îl interesează. Ce a sîntea momente visează o substanță minunată prin care injectînd-o să capete forțe noi, o memorie fantastică, grație căreia să învețe în cîteva zile o limbă străină, să rețină după o simplă citire un curs, formule matematice etc.

Oricît ni s-ar părea de fantastică o asemenea idee, ea nu este lipsită de un graunte de adevăr. Cercetări recente au scos la iveală secretul mecanismului memoriei. Și oricîte discuții se duc în legătură cu aceste experiențe, faptele rămîn fapte.

CHIMIA MEMORIEI

Funcțiile organismului nostru sînt asigurate de o serie de substanțe chimice, de hormoni etc. Specialiștii au demonstrat recent că și memoria are la bază anumite substanțe, că își are „chimismul” ei. Cunoșcînd natura acestor substanțe și injectîndu-le se va putea îmbunătăți memoria? Sau cu alte cuvinte vom avea medicamente pentru memorie?

S-a constatat experimentat că în timp ce învață, mai exact în timpul cînd animalele sînt învățate să execute anumite mișcări, cantitatea de ARN (acid ribonucleic — substanță existentă în toate nucleulele celulelor organismului) crește. Oare această creștere a cantității de ARN este legată de

procesul de memorare, de învățare a dresajului? O experiență simplă a dat răspunsul. S-a injectat, unor șobolani neinstruiți, ARN extras de la șobolani dresați. Rezultatul a fost surprinzător. Șobolani injectați au putut fi dresați mult mai repede în comparație cu alții neinjectați. De aici pînă la administrarea memoriei prin pilule nu este decît un pas. Și un prim pas a și fost făcut. O substanță chimică numită pemolina de magneziu, comercializată sub numele de Cybert, are proprietatea de a mări procentul de ARN din creier în special la animale. Experimentată și la om în cazurile de scădere a memoriei, a dat rezultate încurajatoare. Experiențele s-au făcut însă pe oameni la care pierderea memoriei era cauzată de o boală în care celulele nervoase nu mai erau capabile să își sistematizeze substanța sa vitală: materialul proteic. Medicamentul administrat a ajutat organismul să își sintetizeze substanțele proteice necesare și mersul bolii a fost blocat. De asemenea, a revenit memoria.

Cu toate succesele obținute, nu se poate vorbi încă de administrarea pilulelor de memorie. Ceea ce nu înseamnă că într-un timp mai îndepărtat sau mai apropiat, nu le vom putea folosi așa cum luăm vitaminele.

ELENA MANTU
cercetător
științific principal

ACTUALITATEA ȘTIINȚIFICĂ

ESOFAGOPLASTIA

Știința românească se afirmă din ce în ce mai mult pe plan internațional.

Din numeroasele exemple ce se pot da, în această privință, ne oprim doar asupra uneia: esofagoplastia. Este vorba de o metodă nouă, modernă, de refacere a esofagului — segment al tubului digestiv cuprins între faringe și stomac — metodă întrebuințată de dr. Dan Gavrilu din București.

Procedeu dr. Dan Gavrilu este folosit, astăzi, în numeroase spitale de specialitate din S.U.A., Franța, Anglia, R. F. a Germaniei etc.

NOI PRODUSE PENTRU ZOOTEHNIE

Creșterea animalelor este o ramură importantă a agriculturii. Știința și tehnica modernă caută mereu să pună la punct noi produse care, folosind hrana animalelor, să facă cît mai productivă și mai rentabilă creșterea lor.

Printre acestea se numără și două noi produse românești denumite „Bovitex” și „Tetraxin”, realizate la fabrica de antibiotice din Iași.

Bovitexul, care este un concentrat de vitamina B₁ furajeră, conține proteine de origine bacteriană, carbonat de calciu și resturi ale unor medii de cultură. El este folosit cu succes în îngrășarea tineretului porcin și a păsărilor, obținîndu-se sporuri importante de greutate.

Tetraxinul este un antibiotic furajer ce se folosește în amestec cu hrana, stimulînd creșterea animalelor tinere și a celor puse la îngrășat.

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

DEZARMAREA

Printre obiectivele nobile ale Organizației Națiunilor Unite se numără și înfăptuirea dezarmării. Această problemă, ce stă de mai mulți ani în atenția opiniei publice mondiale, continuă să se discute în Comitetul Politic al Adunării Generale a O.N.U.

Folosirea forței, în general, și a expresiei sale celei mai brutale — războiul, în special, a adus, din timpuri străvechi, multe suferințe și mari neajunsuri celor ce muncesc. Popoarele vor să trăiască în pace. Ele doresc să fie lăsate să-și rezolve singure problemele lor interne, în conformitate cu propriile lor interese și în condițiile specifice în care trăiesc ele. Nimeni, și sub nici un motiv, n-are dreptul de a interveni în treburile interne ale altor state.

Cauza salvagărdării păcii și securității mondiale este scumpă tuturor popoarelor, iar condiția esențială, determinantă pentru asigurarea păcii și securității în lume o constituie eliminarea forței, a războiului ca mijloc de reglementare a neînțelegerilor între state. „Lupta împotriva forței și a războiului — a spus ambasadorul României în cuvântarea sa rostită în cadrul Comitetului Politic, cu prilejul debaterilor legate de dezarmare — ducă la întreprinderea unor măsuri eficiente pentru distrugerea mijloacelor înseși de ducere a războiului, înfăptuirea dezarmării. Soluția logică, ce se impune cu puterea evidenței, o constituie realizarea dezarmării generale, a dezarmării nucleare în primul rând”.

SITUAȚIA DIN VIETNAM

În Vietnamul de Sud, luptele dintre forțele patriotice și cele ale intervențiștilor și marionetelor lor se desfășoară în diferite părți ale țării. Forțele patriotice dau agresorilor și marionetelor lor lovituri tot mai puternice, cauzându-le mari pierderi în oameni și materiale de luptă.

În același timp se anunță că administrația de la Saigon s-a hotărât, în fine, să trimită o delegație la convorbirile cvadrilaterale de la Paris. În felul acesta s-a mai făcut un pas înainte pe drumul începerii unor discuții mai temeinice în vederea rezolvării prin mijloace politice a problemei vietnameze.

TENDINTE RECONCILIATOARE ÎN NIGERIA

De mai multă vreme, în Nigeria — țară din vestul Africii, situată pe coasta Golfului Guineei — bîntuie un război pustitor. Cauzele care l-au provo-

cat sînt multiple. Ele nu pot fi analizate în cadrul unei scurte cronici. Amintim însă că motivul direct al dezlănțuirii ostilităților l-a constituit separarea Biafrei, lucru cu care guvernul de la Lagos nu s-a împăcat nici odată.

Îată însă că și aici se întrevăd unele semne îmbucurătoare, care ar putea duce, în cele din urmă, la reglementarea pașnică a conflictului. Zilele acestea, de pildă, generalul Yakub Gowon, șeful guvernului militar nigerian, a arătat într-o cuvîntare rostită în fața studenților din Zaria, că, după încetarea ostilităților, guvernul său intenționează să fixeze un nou termen pentru instaurarea în țară a unui guvern civil. „Autoritățile militare, a subliniat vorbitorul, nu vor preda puterea unui om sau unui grup de persoane, ci unei Adunări Constituante din care

vor face parte reprezentanți ai populației din întreaga țară, inclusiv ai tribului Ibo”.

Generalul Gowon arată agenția France Presse, și-a exprimat, de asemenea, dorința de a se ajunge la o largă reconciliere națională, menționînd că încetarea ostilităților, reconstrucția economică și socială a Federației Nigeriei sînt principalele probleme care preocupă în prezent guvernul federal de la Lagos.

ORIENTUL APROPIAT

Din nou se semnalează în această parte de lume ciocniri violente între trupele israeliene și cele iordaniene. Această stare de lucruri ne arată că de explozivă este situația în Orientul Apropiat și cit de necesară este, în același timp, găsirea căilor celor mai potrivite pentru reglementarea conflictului existent între țările arabe și Israel.

Faptul că reprezentantul personal al Secretarului general U Thant, Gunnar Jarring, se mai află încă în misiune, dă unele speranțe că — pînă la urmă — s-ar putea găsi o cale pentru rezolvarea, prin tratative, a spinoaselor probleme din Orientul Apropiat.

S. LAZĂR

ADAS

O măsură necesară
de prevedere:

ASIGURAREA
LA ADAS

— XVIII —

Astăzi vom prezenta cititorilor o altă asigurare practică de ADAS. Este vorba de

Asigurarea mixtă
de viață
și suplimentară
de accidente

Forma de asigurare despre care am amintit conține — față de asigurarea mixtă de viață obișnuită — unele condiții permanente sau de deces al persoanei asigurate, ca urmare a unui accident. Pentru astfel de situații, se plătește de 5 ori suma asigurată, sau o parte din această sumă, corespunzătoare gradului de invaliditate permanentă parțială stabilit de comisia medicală.

Suma asigurată, înscrisă în poliță, se mai plătește (la fel ca și în cazul asigurărilor mixte de viață); la expirarea asigurării (independent de plățile făcute anterior pentru cazurile de invaliditate permanentă); în caz de amortizare (cite 1 000 de lei pentru fiecare combinație de litere înscrisă în poliță, ieșită la tragerile lunare de amortizare) și în caz de deces al asiguratului (din alte cauze decît accidentele).

Este important să se cunoască și faptul că în cazul cînd invaliditatea permanentă ca urmare a unui accident este mai mare de 50 la sută, ADAS scutește pe asigurat de plata primelor.

Odată cu scutirea de plată, polița rămîne în vigoare pentru toate drepturile corespunzătoare asigurării mixte de viață obișnuite.

Și la această asigurare, ratele lunare de prime ce trebuie plătite de către cei ce se hotărăsc să ia o astfel de măsură de prevedere sînt convenabile. Astfel, o persoană avînd vîrsta cuprinsă între 31 la 40 de ani, care încheie asigurarea pe durata de 15 ani, va plăti în tot acest timp, numai 8 lei pe lună, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată.

AUREL CRIȘAN

1-31 DECEMBRIE
LUNA CADOURILOR

O surpriză celor dragi !

MAGAZINELE COOPERATELOR DE CONSUM
PENTRU UN LARG SORTIMENT DE ARTICOLE
PENTRU CADOURI

ÎNTRINDEREA TEXTILĂ „DACIA”

București

ELEGANTĂ
COLORAT
REZISTENȚĂ

LIVREAZĂ prin magazinul său de desfacere un BOGAT SORTIMENT de imprimaturi din fire de și celofibră într-o mare varietate de desene și culori: țesături pentru IMPERMEABILE și alte confecții; țesături fine pentru cămăși și bluze din bumbac și poliester etc.

FOARTE AVANTAJOS!

CUPOANE confecționabile cu REDUCERE DE PREȚ pînă la 40%.

Produsele „D A C I A” satisfac cele mai înalte EXIGENȚE ale gustului.

NU PIERDEȚI OCAZIA de a vizita MAGAZINUL de desfacere al I.T. DACIA din București, str. Pajurei, cartierul PAJURA BUCUREȘTI NOI, troleibuze 86 și 87, tramvaie 6, 20 și 24.

Deschis zilnic între orele 10—13 și 16—19, iar duminica între orele 10—12.

LOZ
IN
PLIC

Pînă la 1 decembrie 1968, Administrația de Slat Loto-Pronoport a autorităților participante peste 800 autoturisme de diferite mărci și capacități cilindrice. Puteți obține imediat autoturis-

me jucînd la LOZ ÎN PLIC.

În afara autoturismelor mai puteți cîștiga premii în bani de 20 000 lei, 10 000 lei, 5 000 lei ș.a.

Oriunde vă aflați, jucați la LOZ ÎN PLIC !

DIN BUDEASA ȘI MERIȘANI (Argeș)

● Petre Voicu, om la casa lui, a moștenit, prin ereditate, anumite trăsături și comportări ale mamei sale — Rada. Când Rada a lăsat vitele să pască în plantația de pruni și cireși a cooperativei agricole, Petrișor, ca un copil ascultător, i-a urmat exemplul, ducând și vitele sale în livadă. A fost alături de mama lui și când au trebuit plătite pagubele.

Petre : — Tălică, spuneai că iarba din livadă are alt gust.

Rada : — Acum l-am simțit. După cât am plătit, trebuie să fie tare... piperată.

● În satul Valea Mărului, s-a deschis, la 1 octombrie, un punct sanitar, pentru ca cetățenii să nu mai fie nevoiți să bată 9 km. pînă la dispensarul din Budeasa. Vorba vine că s-a deschis. Sora medicală a venit doar de două ori, adică o vizită pe lună.

Sătenii se uită la lacătul de pe ușă și discută :

— Oare astăzi vine cineva la punctul sanitar ?

— Astăzi e... decembrie, așa că trebuie să vină cineva zilele astea.

● Ticu Pufu, un tînăr de 18 ani, este certat cu politețea. Chiar și atunci cînd nu este beat, ceea ce, trebuie să recunoaștem, se întîmplă uneori, tot nu catadicsește să-i salute pe oamenii mai în vîrstă sau pe cei care i-au fost profesori la școală.

Văzîndu-l trecînd pe uliță, doi bătrîni, prapionii în bastoane, își spun :

— Ti e chiar atît de greu să salute ? Barem să dea din cap.

— Imposibil. Nu poate să dea din ce n-are.

● Într-o vreme, Traian Florea nu venea la muncă la C.A.P. Nevasta, conștiincioasă, lucra dar el își căuta mereu de lucru pe lingă casă.

S-a nimerit să fie în sala căminului cultural din Budeasa Mică, atunci cînd brigada artistică prezenta un program. Cînd și-a auzit numele și s-a văzut luat „în furci” a avut impresia că i s-a prăbușit tavanul în cap. Cîteva zile după aceea, nu și-a mai găsit locul, se plimba de colo, pînă colo. Și, ca în plimbare, a treburat pe la sediul cooperativei. Astăzi este un harnic conductor de atelaj. Toate acestea nu mai necesită comentarii. Ca într-o caricatură pozitivă sub care stă scris : „fără cuvinte”.

A. CROITORU

Magazinul universal stă închis de două luni, deoarece U.R.C.C. Pitești încă n-a numit un nou gestionar.

— Mămico, tu ce-ai vrea să-ți aducă Moș Gerilă ?
— Un gestionar la magazin...

Deși domiciliat în Pitești, medicul veterinar Marin vărăscu ocupă și 3 din cele 4 camere ale dispensarului veterinar, unde de fapt locuiește tatăl său care crește păsări și porci.

— Apropo, ce mai face doctorul cu locuința ?

— Eu unul nu mai cred în vise ! Uite, aseară, am visat că autobuzul mergea pînă la noi în Vilcele...
Desene de T. PALL

Intr-o zi, în sala unde luam masa, intră pe ușă, ca o furtună, maiorul Zambilă, încruntat și furios, ca în totdeauna.

După ce salută pe cei din sală, scurt și înțepat, se așază pe un scaun, se uită repede în dreapta și în stînga și cere, cu tonul său arogant, cu care ne obișnuisem, soldatului care servea mesele, să-i dea întîi un ou moale cu mămăliguță caldă.

După cîteva minute i se aduce un ou fiert și o mămăliguță din care ieșea un abur puternic.

Repede, maiorul Zambilă tăie la un capăt oul, cu un cuțit. Oul era tare, răscopt.

— Bă, țipă el la soldatul de serviciu, ți-am cerut un ou moale. Fugi de aci și adu-mi un alt ou care să fie moale.

După cinci minute veni soldatul cu un alt ou, și-l puse în fața domnului maior. Repede maiorul Zambilă îl tăie cu cuțitul.

— Bă prostule, și ăsta-i tare, să-mi fierbi altul moale de tot, boule !

După un minut soldatul veni în fugă cu un alt ou.

— Și ăsta-i tare, țipă maiorul Zambilă, ce dracu, sînteți nebuni, și aruncă oul în pieptul soldatului.

Soldatul rămase timpit, nici el nu mai pricepea nimic, deoarece oul, nu-l fiersepe aproape deocare.

— Să vie Comoreanu, țipă maiorul Zambilă.

Locotenentul Comoreanu, ofițerul care se ocupa cu popota, apărui imediat.

— Da, să trăiți domn'major, strigă locotenentul Comoreanu, luînd poziție de drept în fața maiorului Zambilă și salutînd cu mîna la chipliu.

UN OU MOALE

— Bre Comorene, de un ceas cer un ou moale și ăștia îmi aduc numai ouă tari. Ce-i bătaia asta de joc ? Te rog pe tine să-mi aduci un ou moale.

— Imediat, domnule maior, și locotenentul Comoreanu dispăru pe loc.

După vreo cinci minute apărui locotenentul Comoreanu, zîmbind, cu oul fiert și-l puse în fața maiorului Zambilă, spunîndu-i, „Domnule maior, chiar eu l-am fiert” !

Mayorul Zambilă, satisfăcut și măgălit de atenția care i se dădă, tăie la un capăt oul fiert. Deodată, roș ca un rac, sări în sus, și țipă disperat : „Și ăsta-i tare Comorene. Vă ba-teți joc de mine ? Ce porcărie e asta ?

Locotenentul Comoreanu holbă ochii și rămase și el uimit.

— Să vie Strasmuschi țipă maiorul Zambilă.

Strasmuschi sergentul care se ocupa cu aprovizionarea, apărui cu șorțul în față.

— Ordonai, domn' major ?

— Mă Strasmuschi, vreau să mă-nînc și eu un ou moale, spuse maiorul Zambilă, și toți de aci nu-mi dau decît ouă tari, tu nu poți fierbe un ou care să fie moale ?

— Ba da, să trăiți domnule maior și Strasmuschi fugi repede la bucătărie.

După cinci minute, Strasmuschi apărui cu oul fiert. Toți se uitau acum curioși la ou. Mayorul Zambilă, cam sceptic, tăie încet oul la un capăt.

— Bravo, iată un ou moale, strigă satisfăcut maiorul Zambilă. Cum ai făcut Strasmuschi ? Să-l înveți și pe domnul locotenent Comoreanu să fiarbă un ou moale, căci nimeni nu știe aci să fiarbă un ou moale și nici chiar șeful popotei.

Toți holbară ochii și nu înțelegeau nimic.

— Domnule locotenent, se adresă Strasmuschi lui Comoreanu, de unde aști luat oule ?

— Din dulap, răspuse răstit locotenentul Comoreanu. De unde vrei să le iau ?

— Apoi, acolo domnule locotenent sînt puse ouăle fierte pentru salată. Ouăle nefierte sînt puse în coș, în bucătărie.

GHEORGHE SELTEN

(Din volumul în pregătire „Jurnal de război”).

SI UMOR

SATIRĂ

VALOAREA

V. ZAMFIRESCU

PERIA ȘI MĂTURA

MIHAIL COSMA

O mărgică, din sticlă proastă
Vopsită grosolan și-impetrișată
S-a întimplat să stea pe masă
Lîngă o perlă-adevărată.

— Ce palidă ești tu, și ce opacă
N-ai pic de strălucire — oui să placă
Asemenea podoabă moartă.

Pe cînd eu, cit sînt de oătată !
Și nu e rochie la care să nu flu purtată.
Vai, dragă, cit de rău îmi pare
C-ai fost sortită să porți asemenea culoare.
Ascultă perla și-i răspunde :

— Se pare că nu știi că-n viață
Valoarea nu ți-o dă spoiala de la suprafață.

— La ce ești bună, mătură surată ?”

O-apostrofase peria-ngîmfată
Pe-ortaca ei întru dereticat ;
„Eu am prioritate-n sat,
Eu sînt prioritate pe cuiere ;
Tu îți duci viața prin unghere,
Prin cocini, prin cotețe, toți te-aruncă
Și pusă ești mereu la muncă.

Un fir de-al meu
Cit șapte mătură face
Și traiul ăsta, zău, că nu-mi displace !”

„— Hei, ce ghimpoasă mi te crezi !”

Calmă-ți răspune mătura, colegii :

„Pe tine te ascultă numai blegii,
Pe care-ntruna-l periezi
Și spui că firele îți sînt de viță,
Dar furnizorul lor, e un... nea Ghiță !